

CRNA GORA

DRŽAVNA IZBORNA KOMISIJA

Broj: 542/2
Podgorica, 07.10.2024. godine

Na osnovu člana 109 stav 1 Zakona o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list RCG", br. 4/98, 5/98, 17/98, 14/00, 18/00, 73/00, 9/01, 41/02, 46/02, 45/04, 48/06, 56/06 i "Službeni list CG", br. 46/11, 14/14, 47/14, 12/16, 60/17, 10/18 i 109/20), odlučujući po Prigovoru kandidata za odbornika sa izborne liste „Vladimir Jokić - Dobar glas - Za Gradonačelnika – Demokrate - PES“ Vladimira Jokića broj: 542 protiv odluke, radnje i propusta Opštinske izborne komisije Kotor, podnijetom Državnoj izbornoj komisiji 07.10.2024. godine u 09:56 sati, Državna izborna komisija na sjednici održanoj 7. oktobra 2024. godine u 10:30 sati, donijela je

R J E Š E N J E

Odbacuje se Prigovor kandidata za odbornika sa izborne liste „Vladimir Jokić - Dobar glas - Za Gradonačelnika – Demokrate - PES“ Vladimira Jokića broj: 542 od 07.10.2024. godine protiv odluke, radnje i propusta Opštinske izborne komisije Kotor kao **nedozvoljen**.

O b r a z l o ž e n j e

Kandidat za odbornika sa izborne liste „Vladimir Jokić - Dobar glas - Za Gradonačelnika – Demokrate – PES“ Vladimir Jokić, podnio je Prigovor broj: 542 dana 07.10.2024. godine u 9:56 sati Državnoj izbornoj komisiji protiv odluke, radnje i propusta Opštinske izborne komisije Kotor.

U Prigovoru navodi da je Demokratska partija socijalista Crne Gore, opštinski odbor Kotor, dana 01.10.2024. godine Opštinskoj izbornoj komisiji Kotor dostavila prigovor broj 02-22/24-111, kojim je zatražila od OIK Kotor da na biračkom mjestu broj 17 – Prčanj, raspusti birački odbor i donese odluku o ponavljanju izbora zbog toga što u biračkom materijalu nedostaju dva kontrolna kupona, odnosno što je broj upotrijebljenih glasačkih listića za dva veći od broja kontrolnih kupona.

Opštinska izborna komisija je dana 02.10.2024. godine donijela Rješenje broj 02-22/24-111/1 kojim je usvojila navedeni prigovor, nakon čega je donijela odluku o raspisivanju izbora broj 02-22/24-121.

Dalje navodi da je dana 03.10.2024. godine podnio prigovor Državnoj izbornoj komisiji broj 517, protiv ovih akata, nakon čega je Državna izborna komisija donijela Rješenje broj 517/2, kojim je Prigovor usvojen i poništeni su Rješenje i Odluka Opštinske izborne komisije.

Opštinska izborna komisija Kotor je dana 05.10.2024. godine u 20:00 časova održala sjednicu Komisije kojoj je prisustvovalo 16 članova Komisije, o čemu je sačinjen nacrt zapisnika broj 02-22/24-136/1 od 05.10.2024. godine. Druga tačka dnevnog reda sjednice bila je rješavanje po prigovoru Demokratske partije socijalista broj 02-22/24-111 od 01.10.2024. godine. Nakon glasanja članova Komisije o navedenom prigovoru, utvrđeno je da je 8 članova glasalo za usvajanje prigovora, a 8 članova protiv usvajanja prigovora. Predsjednica OIK Kotor, Anka Perović, konstatovala je da prigovor nije ni prihvaćen, ni odbijen, imajući u vidu činjenicu da većina nije glasala ni za ni protiv. Nakon diskusije, OIK Kotor nije donio nikakav akt kojim bi se odlučilo o navedenom prigovoru, a što mu je naloženo od strane Državne izborne komisije.

Podnosilac Prigovora dalje citira član 21 Zakona o izboru odbornika i poslanika, kojim je definisano odlučivanje nadležne izborne komisije: *Organi za sprovođenje izbora odlučuju većinom glasova svojih članova.*

Tvrđi da je ovom odredbom nesporno definisana apsolutna većina članova organa za sprovođenje izbora za odlučivanje. U konkretnom slučaju, većina od ukupno 16 članova je 9 članova. Navodi da prilikom rada nadležne OIK, na glasanje se stavlja prijedlog odluke ili rješenja kako bi se članovi izjasnili o njenom usvajanju i da u demokratskim praksama nije zabilježeno da se bilo koji predlog odluke stavlja na glasanje s prijedlogom za njegovo neusvajanje, niti da neobezbjedivanje većine za usvajanje automatski znači odbacivanje određenog prijedloga.

Naglašava se da se u konkretnom slučaju glasalo da se usvoji prigovor Demokratske partije socijalista, za šta je glasalo 8 članova komisije, jedan manje od potrebne većine, što znači da prigovor nije usvojen, nakon čega se moralo donijeti rješenje o odbijanju prigovora. Na taj način bi se obezbijedila pravna sigurnost, podnosiocu prigovora omogućilo pravo na pravni lijek u skladu sa Zakonom o izboru odbornika i poslanika, kao i u skladu s Ustavom Crne Gore.

Podnosilac prigovora navodi da se gore citirani član Zakona o izboru odbornika i poslanika mora tumačiti u kontekstu drugih relevantnih odredbi zakona, naročito:

- Član 107: Svaki birač, kandidat i podnosilac izborne liste ima pravo da podnese prigovor nadležnoj izbornoj komisiji zbog povrede biračkog prava u toku izbora. Prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi se u roku od 72 časa od trenutka kada je donijeta odluka, odnosno izvršena radnja.
- Član 108: Prigovor protiv odluke, radnje ili propusta biračkog odbora podnosi se opštinskoj izbornoj komisiji. Prigovor protiv odluke, radnje ili propusta opštinske izborne komisije podnosi se Državnoj izbornoj komisiji.
- Član 110: Protiv rješenja opštinske izborne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor može se izjaviti prigovor Državnoj izbornoj komisiji. Protiv rješenja

Državne izborne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor može se izjaviti žalba Ustavnom sudu Crne Gore.

- Član 109: Nadležna izborna komisija donosi rješenje u roku od 24 časa od trenutka prijema prigovora i dostavlja ga podnosiocu prigovora. Ako nadležna izborna komisija usvoji prigovor, poništiće tu odluku ili radnju. Ako nadležna izborna komisija po prigovoru ne donese rješenje u rokovima predviđenim ovim zakonom, smatraće se da je prigovor usvojen.

Podnosilac prigovora smatra da bi drugačije tumačenje člana 21 Zakona o izboru odbornika i poslanika, odnosno tumačenje da je potrebna većina i za neusvajanje određenog prigovora ili odluke, vodilo ka otvorenoj zloupotrebi procesnih radnji u izbornom procesu, lišavanja učesnika izbornog procesa prava na pravni lijek i pravnu zaštitu, suprotno Ustavu i Evropskoj konvenciji. Ako bi se smatralo da predmetni prigovor nije ni usvojen, ni odbijen, već da o njemu nije donijeto rješenje, to bi značilo da se prigovor usvaja bez potrebne većine, nakon isteka roka od 24 časa.

Nesporno je, tvrdi podnosilac prigovora, da je zakonodavac imao namjeru da zaštiti učesnike izbornog procesa od mogućih zloupotreba, posebno u situacijama kada nadležna komisija ne donosi odluku. U konkretnom slučaju komisija je donijela odluku, ali je propustila da utvrdi da prigovor nije dobio potrebnu većinu, te je stoga odbijen. Prihvatanje stava koji je iznijela predsjednica OIK Kotor u Nacrtu Zapisnika sa sjednice 05.10.2024. godine dovelo bi ih u pravno neodrživu i paradoksalnu situaciju.

Naime, ukoliko bi se prihvatilo takvo tumačenje, bilo koje aktivno legitimisano lice u izbornom procesu u Kotoru moglo bi sutra podnijeti prigovor na rad bilo kog biračkog odbora, ili još slikovitije, prigovor na rad svih biračkih odbora sa zahtjevom za ponavljanje izbora na svim biračkim mjestima, bez zakonom definisanih razloga koji bi to opravdali. Takvi prigovori, u datoj situaciji, ne bi bili prihvaćeni, ali bi bilo konstatovano da nisu odbijeni, što bi dovelo do toga da bi istekom roka od 24 časa svi izbori bili poništeni, a birački odbori raspušteni — sve to procesno ispravno, dok bi poštovanje materijalno-pravnih normi bilo potpuno neprihvatljivo.

U ovakvom stanju stvari, nadležni organi za sprovođenje izbora, u ovom slučaju Opštinska izborna komisija Kotor i Državna izborna komisija, imaju obavezu da tumače član 21 u skladu sa cjelokupnim zakonom i namjerom zakonodavca. Posebno treba voditi računa o tome da su procesne norme i pravila zakonom definisana radi zaštite suštine, a to je pravo građana, utvrđeno Ustavom i Evropskom konvencijom, da biraju i budu birani. Ova prava podrazumijevaju da se vlast uspostavlja na osnovu slobodne volje građana izražene na izborima, a ne putem zloupotrebe procesnih normi i pretpostavki. Svako drugačije tumačenje ove zakonske odredbe, posebno ono koje je iznijela predsjednica OIK Kotor, prema kojem je većina potrebna za odbijanje prigovora, bilo bi u potpunoj nesaglasnosti s namjerom zakonodavca i suprotno Ustavu Crne Gore i ratifikovanim međunarodnim konvencijama.

Na biračkom mjestu broj 17 – Prčanj, upisano je 495 glasača. Nakon sprovedenog postupka glasanja, Zapisnikom o radu biračkog odbora konstatovano je sledeće: primljeno je 495 glasačkih listića, 224 glasačka listića je neupotrebljeno, a 271 glasački listić je upotrijebljen, primljeno je 9 zahtjeva za glasanje putem pisma, omogućeno je da 9 lica glasaju putem pisma, nevažećih listića bilo je 5, a važećih 266. Konstatovano je da je u materijalu 269 kontrolnih kupona, dok je birački odbor dodatno u napomeni

konstatovao da mu nedostaju dva kontrolna kupona sa glasanja putem pisma. U Zapisniku o radu biračkog odbora nijedan od članova nije iznio primjedbe na rad biračkog odbora, te su svi članovi biračkog odbora svojeručno potpisali Zapisnik.

Uvidom u izborni materijal, konstatovano je da su svi glasački listići ovjereni pečatom Opštinske izborne komisije, u skladu sa Zakonom, te da su pečatirani pečatom biračkog odbora na poleđini. Takođe, uvidom u birački materijal, utvrđeno je da su svi birači svojim potpisom ovjerali izvod iz biračkog spiska prilikom preuzimanja glasačkog listića, a naročito da su svi glasači koji su glasali putem pisma svojim potpisom potvrdili da su glasali. Broj odrezaka uređaja za elektronsku identifikaciju birača poklapa se sa brojem upotrijebljenih glasačkih listića.

Ulazeći u sam meritum nepravilnosti na biračkom mestu 17 — Prčanj, Demokratska partija socijalista je kao osnov navela da u biračkom materijalu fale dva kontrolna kupona, što je navedeno kao razlog za ponavljanje izbora. Nesporna je činjenica nedostatka dva kontrolna kupona, što je takođe konstatovano u Zapisniku o radu biračkog odbora, kao i sve ostale činjenice navedene ranije. Nedostatak kupona je od strane zakonodavca definisan kao jedan od razloga za ponavljanje izbora.

Ustanovljena praksa Državne izborne komisije i Ustavnog suda Crne Gore sugeriše da se ovakve nepravilnosti smatraju razlogom za poništavanje i ponavljanje izbora samo kada takva nepravilnost ima toliki značaj da bi mogla uticati na rezultate glasanja, tj. kada bi uticala na regularnost izbornog procesa.

U konkretnom slučaju je jasno da su svi upotrijebljeni glasački listići ovjereni, da su brojevi glasačkih listića, štampanih odrezaka uređaja za elektronsku identifikaciju birača i potpisi birača u izvodima iz biračkog spiska saglasni, te da nije ni na koji način ugrožena zakonitost izbornog procesa. Takođe, sam birački odbor je konstatovao da mu nedostaju dva kontrolna kupona kao vid tehničke greške, a ne neregularnosti u procesu. Dva glasačka listića ni u kom slučaju ne utiču na konačni rezultat izbora, ni na tom biračkom mjestu, ni na ukupne rezultate i raspodjelu mandata. Ukratko, ova tehnička nepravilnost nije imala bitan uticaj na izborni proces. U skladu sa praksom Državne izborne komisije, Ustavnog suda, kao i normama zakona, Ustava i Evropske konvencije o ljudskim pravima, ova nepravilnost ne može biti razlog za raspuštanje biračkog odbora i ponavljanje izbora.

Podnosilac prigovora u konačnom, ukazuje:

- da je Opštinska izborna komisija Kotor propustila da, po nalogu Državne izborne komisije, donese zakonito rešenje kojim će odbiti Prigovor Demokratske partije socijalista.
- predsjednica OIK Kotor propustila da konstatuje da je Prigovor odbijen onog trenutka kada za njegovo usvajanje nije postojala potrebna većina.
- predsjednica OIK Kotor je, pogrešnom primjenom zakona, učinila radnju konstatacije da Prigovor nije ni usvojen ni odbijen.

Podnosilac prigovora naglašava da nema mjesta odbacivanju prigovora sa formalnih razloga, imajući u vidu da su izborne radnje strogo formalne upravo u cilju zaštite ustavom garantovanih izbornih prava, a ne suprotno, da se strogi formalizam koristi za povredu ustavom garantovanih prava. Naglašava se da bi nepostupanje po ovom prigovoru dovelo do pravne nesigurnosti koja bi mogla rezultirati time da organi za

sprovođenje izbora donose odluke proizvoljno, odnosno da nepostojanje većine za usvajanje prigovora bude upravo način za usvajanje istih, čime bi se direktno kršile odredbe Ustava i Zakona o izboru odbornika i poslanika. Razmjere pravne nesigurnosti koja bi se stvorila u pravnom sistemu, kao i prostor za zloupotrebu izbornih prava koje bi nastale neusvajanjem ovog prigovora, bile bi do te mjere velike da bi potencijalno u potpunosti obesmislile izborni proces, ne samo za izbor odbornika u SO Kotor, već i svih budućih izbora. Zato je, tvrdi podnosilac prigovora, zadatak Državne izborne komisije da utvrdi i sprovede, u skladu sa svojim nadležnostima, zakonite načine sprovođenja izbornog procesa, na način što će zaštititi biračka i izborna prava definisana Ustavom Crne Gore, Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, naročito Protokolom 3, kao i Zakonom o izboru odbornika i poslanika.

Sa svega naprijed navedenog, predlaže da Državna izborna komisija usvoji ovaj prigovor i da u skladu sa odredbama članova 32. i 109. Zakona o izboru odbornika i poslanika:

- Naloži OIK Kotor da ispravi propust i izvrši radnju konstatacije da je usljed nedovoljnog broja glasova Prigovor Demokratske partije socijalista broj 02-22/24-111 od 01.10.2024. godine odbijen;
- Naloži OIK Kotor da donese rješenje o odbijanju Prigovora Demokratske partije socijalista broj 02-22/24-111 od 01.10.2024. godine;

Državna izborna komisija razmotrila je navedeni prigovor, ocijenila da je isti blagovremen i izjavljen od ovlašćenog lica.

Razlog za odbacivanje ovog prigovora je sadržan u činjenici da je Državna izborna komisija cijeneći redosljed prispjeća prigovora, na 231. sjednici donijela Rješenje 523/2 od 07.10.2024. godine. Navedenim Rješenjem Državna izborna komisija usvojila je Prigovor DPS OO Kotor, utvrdila da se Prigovor DPS OO Kotor broj. 01-020 od 01.10.2024. godine smatra usvojenim i naložila OIK Kotor da u zakonskom roku donese odluku o ponavljanju glasanja na biračkom mjestu broj 17-Prčanj, Dom kulture (A-K).

Iz navedenog proizilazi da se radi o riješenoj pravnoj stvari, te je riješeno kao u dispozitivu.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ustavnom sudu Crne Gore u roku od 48 časova od časa dostavljanja Rješenja.

PREDSJEDNIK
dr Nikola Mugoša